ב״ה

ספר

אחרית הימים

איינע קורצגעפֿאסטע ע׳קלערונג איבער דיא צייט פֿאן ביאת משיח הגואל צדק פֿאָן תורה נביאים וכתובים.

פֿע־פֿאסט אונד העריויסגעגעבען פֿאָן

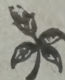
בנימין זאב אינגוס

זקן בן פאי שנים

באַטש מאדאראש יע״א.

WILHELM INGUSZ

Bács-Madaras. (Ungarn.)

דרוקק פֿאָן מו״ה מאיר סג״ל ראָזענבוים פאקש. יע״א.
שנת עת״ר לפ״ק.

rare —
Fr. has no copy seen

ב״ה

ספר

אחרית הימים

איינע קורצגעפֿאסטע ערקלערונג איבער דיא צייט פֿאָן ביאת משיח הגואל צדק פֿאָן תורה נביאים וכתובים.

פֿע״פֿאסט אונד הערויסגעגעבען פֿאָן

בנימין זאב אינגוס

זקן בן פא׳ שנים

באַטש מאדאראש יע״א.

WILHELM INGUSZ

Bács-Madaras. (Ungarn.)

דרוקק פֿאָן מו״ה מאיר סג״ל ראָזענבוים פאקש. יע״א.

שנת עת״ר לפ״ק.

ב״ה.

איינלייטונג.

בעפֿאָר איך מיינע אויספֿיהרונגען איבער ביאת משיח בעגיננע, מוס איך מיך דען געעהרטען יידישען פובליקום פֿאָרשטעללען:

איך בין איין איינפֿאכער אונוויססענדער יהודי, האבע מיך בים אין מיינען אלטען טאגען מיט מיינער פרנסה מיט מיינעם האנדווערקע בעשעפֿטיגט אונד וואָרע מיר ניע אין זינן געקאָממען, אלס פֿערפֿאססער פֿאָר אחינו בני ישראל צו טרעטען.

וויע זאָללטע איך עס וואגען, הנם שאול בנביאים?

הקב״ה אין זיינער אונענדליכען גנאדע האט מיך ערלייכטעט דאס איך מיך אין מיינער מוסעצייט מיט יידישע ספרים בעשעפֿטינט האבע, אונד זאָ האבע איך פֿיעלמאלס נאכגעדאכט, וואַן דאָך שאָן דיא גאולה שלימה איינטרעפֿען ווירד! הקב״ה דער זיך דיא ניעדריגסטען צו זיינע שלוחים ערוואָהלט, דער שוכן את דכא האט מיר דען געדאנקען פֿערליעהען, דאס אין דען „אַחֲרִית הַיָּמִים״ דיא צייט פֿאָן ביאת משיח אנגעצייגט איסט, איך האבע עס מעהרערערע תלמידי חכמים געזאגט, דענען עס בעזאָנדערס גוט געפֿיעל, אונד דיא מיך צור פֿערעפֿענט־ליכונג אנאייפֿערטען:

איך ווירדע אבער איממער נאָך געצעגערט האבען, וועגן איך ניכט פֿירכ־טען מעכטע, דאס איך ניכט יוצא בין זאָלבעס פֿיר מיך צו בעהאלטען, פֿיללייכט ווירד דיא אָמונה בייא מאנכעם געשטאָרקט, מאנכע צו תשובה אנגעאייפֿערט ווערדען. איך מיינע עס עהרליך, דא איך אלס זקן קיינע אינטרעססע האבע, נור פֿיללייכט קאן איך מְזַכֶּה רַבִּים זיין. —

איך רעכנע פֿיר איין העפֿט 10 צאל, אום נור איינען קליינען טהייל דער נעבענאויסגאבען טהיילווייזע צוא דעקען, וועלכעס אין בריעפֿמארקען איננע־שיקט קאן ווערדען, נור ביטטע עס גוט צוא לעזען, אונר וועגן יעמאנד דורך דיעזעס ספר צוא אֱמונה בביאת משיח, צור תשובה אנגעאייפֿערט ווירד, בין איך גוט האָנאָרירט.

זּינדעם אויך מיינע קינדער בני ר׳ יהודה יעקב, אין טשאָנאָפלע, בני ר׳ אריה, ובני ר׳ אָשר אין באַטש־מאדאראש, מיר צורעדעטען, איך מעגע עס דער עפֿפֿענטליכקייט איבערגעבען, זאָווילל איך אויך האָפֿפֿען דאס מיינע קינדער איממער דען עהרליכען יידישען וועג געהען שבת קודש שטרענג בעאָבאכטען, תלמידי חכמים מכבד זיין ווערדען, איבערהויפט מוסר ספרים צו לעזען, וועלכע דען מענשען עראיננערן אונד ערמאהנען, דאס מאן איממער שויתי ד, לנגדי תמיד מקיים זיין זאָלל:

ואני

איינלייטונג

וַאֲני בחסדךָ בטחתי ועד הנה עזרונו רחמך, זאָ מעגע הקב״ה ווייטער העלפֿען ותחזנה עינינו בשובך במהרה לציון אמן.

פה באָטש מאדראש סתרי לפ״ק.
אונגאַרן

האמת ניתן לכתוב דאס איך דחשוב היקר ירא ד׳ מפורסם כה״ ר׳ בנימין זאב אינגוס נ״י מבאָטש-מאדראש, זייט פֿינף אונד צוואנציג יאהרע אלס ירא ד׳ ומדקדק במצות קעננע, דערזעלבע האט פֿיעל פֿיר דיא אָרטהאָדאָקסיע גע-קאָמפפֿט, זיינע קינדער בדרך התורה ויראה ערצאָגען, גמילות חסד געאיבט, ביתו פתוח לעניים אונד תורה ולמודי׳ שטעטס געעהרט, אונד אונטערשטיצט;

זיינע אבזיכט מיט הערויסגאבע דיעזעס ספרל איסט געווים לשם שמים׳ לזכות הרבים, האמונה בביאת גואל צדק, ולתשובה שלימה אנצואייפֿערן.

פק״ק לאקענבאך.

ה״ק יודא כהן קרויס
רב בק״ק הנ״ל.

(משכי׳ בתוכו רמז על תרס״ו, וגם על תרע״ג מצאתי כן מרומז בספר הזוהר פרשת וירא בפירוש זיוו הזוהר עיי״ש.) —

ב"ה

ס' אחרית הימים

דיע ערסטע אנדייטונג אויף ביאת משיח דיע צייט דער גאולה שלימה פינדען וויר אין דער תורה פ' ויחי מט' ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים : יעקב ריעף זיינע קינדער אונד שפראך פערזאממעלט אייך, איך ווילל אייך פערקינדען וואס אייך בעגעגנען ווירד אין דען לעצטען טאגען. רש"י ערקלערט יעקב וואללטע זיינע קינדערן דאס ענדע דעם גלות פערקינדען נעמליך דיע גאולה שלימה. איסט דיע שכינה פאן איהם געוויכען, אונד ער האט אנדערע דינגע איהנען געזאגט !

מיינע בעשיידענע מיינונג איסט יעקב דאט איהנען דיע צייט געננוי פערקינדעט, אבער וואס דאמאלס זיין ווירד, דאט ער ניכט געזאגט, אין זיינען וואָרטען ליעגט פערהיללט נור ברמז אין צאהלענווערט אויסגעדריקט דיא צייט דער גאולה שלימה ; וויר פינדען דאס אונזערע חכמים האבען זעהר פיעלעם מיט צאהלענווערט בעוויעזען גמטריאות. וויכטיגע דינים ווערדען מיט גמטריות צאהלענווערט אויס דער תורה געלערנט, אונד זאָ איסט עס אויך מיט דען „אחרית ימים„ וועלכעס איהנען יעקב זאגטע, דיא צייט פאָן ביאת משיח אנגעצייגט וואָרדען. „אחרית ימים„ [דיא דאָ אלס בייפיגונג ווירד ניכט גערעכנעט] איסט בגמטרי', צאדלענווערט ת' ש' י' ט' 719 וויר צעהלען יעצט ת' ר' ע' אלזאָ 49 יאהרע שפעטער, — דאס זינד געגען 50 יאהרע איין יובל פאָן יעצט גערעכנעט. —

מאן קעננטע דיא איינווענדונג ערהעבען, אין יעדעם יאהר טויזענד גיבט עס איין „אחרית הימים„, אבער דיעזע נבואה דעם יעקב אבינו ע"ה בעציעהט זיך אויף אונזערעס יאהרטויזענד. דענן וויר פינדען אלף שנים בעיניך כיום אתמול, בייא דקב"ה זינד טויזענד יאהרע וויע איין טאג גערעכנעט, אונד זעקס טויזענד יאהרע ווירד דיא וועלט בעשטעהען דאן פאָלגט דער יום שכולו שבת אונד דא וויר יעצט אים זעקסטען יאהרטויזענד זיך בעפינדען, דען ערב שבת צו עווינען שבת קודש, זאָ קעננטע קיינע שפעטערע אחרית געמיינט זיין. אונד זינד דיעזעס דיא אחרית ימים וועלכע יעקב אבינו ע"ה זיינען קינדערן אנגעצייגט האט !

דיא אורזאכע ווארום דיא שכינה פֿאָן יעקב געוויכען איסט, דאמיט יעקב אָבינ ע״ה דיא משיח צייט ניכט פֿערקינדען זאָלל, קאן פֿאָלגענדע זיין!
הקב״ה אין זיינער אונענדליכען וויסהייט וואוסטע, וועגן דעם פֿאָלקע ישראל דיא משיח צייט אנגעציינט ווירדע, דאס אין טויזענדען יאהרען ערסט דיא גאולה שלימה זיין ווירד, האַטטען דיעזע דיא אמונה אונד בטחון אויפֿגעגעבען, אונד ווירדען גאר ניכט אן ביאת משיח אונד דיא גאולה שלימה גלויבען, אין דען צייטען דעם שווערען גלות נאכדעם זיע קיינע האָפֿנונג אויף ערלעזונג האבען, ווירדען זיע זיך פֿאָן הקב״ה אונד זיינער היילינגען תורה גאנץ לאָסגעזאגט האבען, הקב״ה וואָללטע ניכט פֿאָר יאהרטויזענדע דען צייטפונקט דער גאולה אָפֿפֿענבאהרען, זאָנסט ווירדען ישראל אונגעדולדיג אונד פֿערצווייפֿעלט דען גאנצען בטחון דיא אמונה פֿערליערען, וויר זעהען דאָך ביים חטא ענגל הייסט עס; וירא העם כי בושש משה, וייל נור משה עטוואס געצענגערט האט, אונד ניכט צור בעשטימט־טען צייט געקאָממען איסט, וואורדען זיע פֿערצווייפֿעלט אונגלייביג אונד קאהמען צו אהרן עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים: אום וויע פֿיעלמעהר טויזענד יאהרע צו ווארטען. — דעסהאלב וואורדע דיעזע צייט פֿערהיימליכט, דאמיט ישראל דורך דיא האָפֿנונג דער באלדיגען גאולה שלימה געשטאַרק דאס שווערע גלות ערטראגען קעננע — דא וויר נון אבער צו דען אחרית הימים געקאָממען זינד, זאָללען וויר עס וויססען אום אונס מיט תשובה שלימה צו ביאת משיח פֿאָרצובערייטען דען דור המבול וואורדען 120 יאהרע גענעבען, אונס האט הקב״ה איין יובל — 50 יאהרע געגעבען.

אינדעם דאס בית המקדש צערשטערט, ישראל אין גלות פֿערטריעבען וואורדען, וועגען מחלוקת אונד שנאת חנם, זאגט אונס יעקב אבינו ע״ה דאס וויר זיך זאממעלן איינינגען מעגען, האָספו — הקבצו אום פֿיר דיא משיח צייט ווירדיג צו זיין.

זאָ וואר יעקב אע״ה דער ערסטע, דער דיעזע אחרית הימים פֿערקינדעט האט!

אין פ׳ בלק פֿינדען וויר; בלעם זאגטע, וְעַתָּה הִנְנִי הוֹלֵךְ לְעַמִּי אִיעָצְךָ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָעָם הַזֶּה לְעַמְּךָ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים, וואס דיעזעס פֿאָלק דיינעם פֿאָלקע אין דען אחרית הימים טהון ווירד:

בלעם האטטע אויך אויף דער משיח צייט הינגעוויעזען, ער מוסטע זאגען וואס הקב״ה איהם אין מונדע גענעבען האט, אונד ער פֿערקינדעטע דאס אין דען „אחרית הימים" ישראל זיך שטאַרקען ווע־דען, ישראל דיא אָבערהאנד ערהאל־טען, אונד דיא פֿאָלקער בעהערשען ווירד. — בלעם האט אויך וויטער אויף משיח׳ס צייט פּראָפֿעצייט, וויע ער זאגטע אֶרְאֶנּוּ וְלֹא עַתָּה אֲשׁוּרֶנּוּ וְלֹא קָרוֹב, איך זעהע עס אבער ניכט יעצט, איך ערשויע עס, אבער עס איסט ניכט נאהע, דרך כוכב מיעקב איין שטערן ענטשפרינגט יעקב וכו׳ אונד בלעם האט דא־הער דיעזע אחרית הימים אנגעציינט, אין וועלכע דיא גאולה שלימה זיין ווירד.

אין פ׳ ואתחנן זאגט משה רע״ה: בַּצַּר לְךָ וּמְצָאוּךָ כֹּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים — וועגן דיר ענגע איסט, אונד דיך אללע דיעזע דינגע

טרעפֿפֿען

טרעפּפען ווערדען אין דען לעצטען טאגען אחרית הימים, ושבתָ עד ד׳ אֱלֹקיך ושָמַעתָ בקולו. אונד דוא זאָללסט צוריקקעהרען צו דעם עווינען דיינעם גאָטטע אונד זיינע שטיממע געהאָרכען. משה רע״ה האט אויך אויף דיעזע „אחרית הימים״ היננעציינט, ער האט איהנען ניכט דייטליך דיא גאולה שלימה פּערקינדעט, אבער ער פּראָפּעצייהטע איהנען, דאס הקב״ה זיע ציכטיגען, אונד פּיעל אונגליק איבער ישראל זענדען ווירד, דאס זיע צו איהם צוריקקעהרען זאָללען, איבערהויפּט וועגן דיא „אחרית ימים״ קאָממען ווערדען, דאס דיע גאולה שלימה איינטרעפּפען זאָלל, וויל הקב״ה זיע נאָך מעהר ציכטיגען, דעסהאלב ערמאהנט זיע משה רע״ה דאס זיע צו הקב״ה צוריקקעהרען זיינער שטיממע געהאָרכען מעגען, וואָ דורך דאס שווער״ע גלות געמילדערט אונד זיע צו דער גאולה שלימה ווירדיג זיין ווערדען:

וועגן וויר דיא פרייהייט אונד גערעכטיגקייט אונזערעס יאהרהונדערטעס ריהמען הערען, אונד איבעראל גלייכהייט ברידערליכקייט פּערקינדעט ווירד, אונד דענאָך אין דער גאנצען וועלט דיא יהודים צוריקגעדרענגט פּערפּאָלגט ווערדען — ווענן וויר זעהען דאס דיא מאַכטע ווענן אין ענטפּערנסטען אָסטען אָדער זיעדען עטוואס קלאגע געשרייא געהאָרט ווירד זאָפאָרט אינטערוועניערען, דיא שווארצען נענער שאָהנען, אונד שטילל גלייכגילטיג צוזעהען וויע פאָן רוססלאנד טויזענדע יהודים פּערטריעבען אונד פּערפּאָלגט ווערדען, וויע דאס קליינע רומאַניען זאָפּיעלע יהודים אונטערדריקט. זאָ מיססען וויר וויססען דאס דיעזע שלוחים פאָן הקב״ה זינד, ישראל צו ציכטיגען, דאס זיע תשובה אויף זיך נעהמען זאָללען — וואָ איסט דען אין אונזערעם ערלייכטעטען יאהר הונדערט קיין רשעות, קיין אַנטיסעמיטיסמוס? דאס פרייהייטליכע אַמעריקא האט זיין אייוואנדערונגס געזעטץ דאס פּיעלע ארמע פּערפּאָלגטע יהודים זיינע גרענצען פּערשליעסט. — ענגלאנד פירכטעט אויך זיין לאנד אונד האט איין שט־ענגעס געזעטץ געמאכט דיא איינוואנדערונג דער יהודים צו פּערהינדערן. — עס איסט וויע דער בעריהמטע אוהל יעקב ערקלערט! איינמאל וואָללטע איין רייכער מאנן איינע פרוי הייראטען דיא אבער זאגטע דאס זיע ערסט איהר געשעפּט פּערקייפּען, איהרע שולדען בעצאהלען וויללל. — עס דויערטע אבער לאנגע דאס זיע איה־ע שולדען בעצאהלטע, זאָ ניענג דיעזער מאנן אונד רעדעטע מיט איהרע בעלי חובות דאס זיע אויף דיא בעצאהלונג איה־ער שולדען דרענגען, אונד ניכט רוהען זאָללען, ביס אללעס בעצאהלט איסט. אלס דיעזעס דיא פרוי הא־טע, מאכטע זיע איהם פאָרווירפע, ער אבער שפראך עס איסט וויייל איך דיך ליעבע, אונד מיט דיר באלד פעראיינט זיין מעכטע, דעסהאלב וויללל איך דאס דוא דיינע שולדען שנעלל בעצאהלען זאָללסט. — וויר זינד אויך פּיעל שולדיג הקב״ה דראָנגט אויף אונס, וויייל דיע צייט שאָן דא איסט, וויר זינד שאָן בייא דען אחרית הימים, דאס וויר מיט הקב״ה פעראיינט נאך אונזערעם לאנדע צוריקקעהרען זאָללען, דיעזעס זאגט אונס משה רבינו ע״ה, ווענן דיר ענגע זיין ווירד אונד אללעס שלעכטע איבער דיך קאָממט, זאָ וויססע „באחרית הימים״ עס זינד דיא לעצטע טאגע — אונד הקב״ה דרענגט דאס וויר תשובה טהון זאָללען.

אין פ׳ווילך זאגטע משה רע״ה, כי יָדַעְתִּי אַחֲרֵי מוֹתִי כִּי הַשְׁחֵת תַּשְׁחִתוּן וְסַרְתֶּם מִן הַדֶּרֶךְ וכו׳ וְקָרָאת אֶתְכֶם הָרָעָה באחרית הימים, אונגליק ווירד אייך טרעפּפען אין דען לעצטען טאגען, „באחרית הימים״ — עס איסט היער געזאגט וואס וויר שאָן אויסגעפיהרט האבען, ווענן דיא „אחרית הימים״ זיין ווערדען, ווערדען וויר דורך הארטע פּריפונגען ערמאהנט ווערדען תשובה אויף אינס צו נעהמען, אום נערייניגט אונד געלייטערט צור גאולה שלימה ווירדיג צו זיין. —

ישעי׳ הנביא ע״ה קאפ׳ ב׳ זאגט פאָלגענדעס: וְהָיָה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים נָכוֹן יִהְיֶה הַר בֵּית ד׳ בְּרֹאשׁ כָּל הֶהָרִים וְנִשָּׂא מִגְּבָעוֹת וְנָהֲרוּ אֵלָיו כָּל הַגּוֹיִם!

עס ווירד זיין אין דען לעצטען טאגען אחרית הימים הערגעריכטעט ווירד זיין דער בערג דעם הויזעס גאָטטעס אויף דעם גיפּפעל אללער בערגע, ערהאָבען איבער אללע היגעל, אונד צו איהם שטראָמען אללע פּאָלקער: וְהָלְכוּ עַמִּים רַבִּים וכו׳ אונד פּיעלע פּאָלקער נעהען היין אונד שפרעכען, געהעט אונד ציעהען וויר צום בערג דעם עווינען וכו׳ ישעי׳ הנביא שילדערט אונס דיא צייט ווענן שאָן דער גואל צדק געקאָממען, דאס אללע פּאָלקער הקב״ה אנערקעננען דיא גאָטטער אללע אבגעשאפּט זיין ווערדען, וְנִשְׂגַּב ד׳ לְבַדּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא אונד הקב״ה אלליין ערהאָבען איסט אן דיעזעם טאגע — אונד דיעזעס ווירד זיין באחרית הימים, היער ווירד דייטליך געזאגט דאס „אחרית הימים״ דיא צייט דער גאולה שלימה איסט. —

ירמי׳ קאפ׳ ל׳ שילדערט אויך דיא צייט וואן הקב״ה ישראל ערלעזט זיע ווידער צוריקפיהרט, הִנְנִי שָׁב שְׁבוּת יַעֲקֹב וכו׳ וִהְיִיתֶם לִי לְעָם וְאָנֹכִי אֶהְיֶה לָכֶם לֵאלֹקִים — לֹא יָשׁוּב חֲרוֹן אַף ד׳ עַד עֲשׂוֹתוֹ וכו׳ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים תִּתְבּוֹנְנוּ בָהּ. עס ווירד ניכט נאכלאססען דער גרימינע צאָרן דעם עווינען ביס ער עס טהון ווירד. אין דען לעצטען טאגען „באחרית הימים״ ווערדעט איהר עס פּערשטעהען. — היער ווירד אונס דייטליך געזאגט דאס ווענן ישראל צו דען „אחרית הימים״ געלאנגען ווירד, זיע עס בעגרייפען אונד פערשטעהען ווערדען. אין אונזערע צייטען דען „אחרית הימים״ פערשטעהט אונד בעגרייפט עס יעדער דאס דיע צייטען דער גאולה שלימה נאהע זינד, איבעראל הערשט פּערווירונג אונרוהע, אונד נור דער גואל צדק ווירד נייע אָרדנונג שאפּפען. —

יחזקאל קאפ׳ לח׳ פינדעט זיך פּאָלגענדעס וְעָלִיתָ עַל עַמִּי יִשְׂרָאֵל כֶּעָנָן לְכַסּוֹת הָאָרֶץ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים תִּהְיֶה וַהֲבִיאוֹתִיךָ עַל אַרְצִי לְמַעַן דַּעַת הַגּוֹיִם אֹתִי בְּהִקָּדְשִׁי בְךָ לְעֵינֵיהֶם גּוֹג, ער בעשפריכט דען גראָסען קאמפף פאָן גוג וועלכער פאָר אנקונפט דעם גואל צדק זיין ווירד; אונד דוא ציעהעסט הערויף איבער מיין פּאָלק ישראל וויע איינע וואָלקע בעדעקסט דאס לאנד אין דען אחרית הימים אונד איך ברינגע דיך אין מיינעם לאנדע, דאמיט דיע פּאָלקער מיך ערקעננען וויע איך אן דיר גוג געהייליגט ווערדע פאָר איהרען אויגען:

וויע וויר שאָן פֿאָן ישעי׳ געזעהען האבען ווערדען אללע פֿאָלקער הקב״ה אנערקעננען דען גיאל צדק אלס ערלעזער דער וועלט בענריסען, דיעזעס ווירד אבער נור געשעהען נאכדעם זיע זיך פֿאָן דער אללמאכט גאָט׳ איבערצייגט האבען, וויע ער דיע פֿיינדע פֿערניכטעט ויע שטאָרקסטען צום שטויבע דער ער־דע מאכען ווירד, אונד דיעס ווירד זיין וויע היער געזאגט איסט, באחרית הימים:

מיכה קאפ׳ ד׳ זאגט והי׳ באַחֲרִית הַיָמִים יִהְיֶה הַר בֵּית ד׳ נָכוֹן בראש הֶהָרִים ונִשָׂא הוא מגבָאות ונָהֲרו אֵלָיו כל הגוים: אין דען לעצטען טאגען דיע „אחרית הימים״ ווירד דער בערג דאס הויס דעם עווינען פֿעסט שטעהען אויף דעם גיפֿפֿעל דער בערגע ערהאבען איבער דיע הינעל, אינד הינשטרעמען ווערדען אללע פֿאָלקער: עס זינד דיעזעלבען וואָרטע אונד געדאנקען וויע זיע ישעי׳ הנביא געשפראָכען האט!

דניאל קאפ׳ י׳ פֿינדעט זיך פֿאָלגענדעס: איין אונד צוואנציג טאגע האטטע דניאל געפֿאסטעט, אס איינאונדצוואנציגסטען טאגע הייסט עס ואֶשָׂא אֶת עֵינַי וָאֵרֶא וְהִנֵה אִיש אֶחָד לָבוּש בַדִים וכו׳ איך ערהאָב מיינע אויגען אונד שויטע איין מאנן אין ליינען נעקליידעט אונד זיינע לענדען ווארען אומגירטעט מיט איינען גאָלדענען גירטעל: זיין קערפער וואר וויע תרשיש [איין פֿיינער ערדעל־שטיין] זיין געזיכט וויע דעם בליטצעס שטראַהל או׳ ז׳ וו׳ אונד דער שאלל זיינער וואָרטע וויע איין גראָססעס געטעזע:

ואני נִשאַרתִי לְבַדִי וָאֶרְאֶה אֶת הַמַרְאֶה הַגְדוֹלָה הַזֹאת וכו׳ אונד איך בליעב אלליין צוריק אונד זאה דיעזע גראָסע ערשיינונג עס בליעב אין מיר קיינע קראַפֿט או׳ ז׳ וו׳ אונד איך הערטע דיע שטיממע זיינער וואָרטע, אונד אלס איך זיע הערטע שטירצטע איך בטייבט ניעדער או׳ ז׳ וו׳:

ויאמר אֵלַי דניאל אִיש חֲמוּדוֹת הָבֵן בַדְבָרִים אֲשֶׁר אָנֹכִי דוֹבֵר אֵלֶיךָ וכו׳ ער שפראך צו מיר, דניאל ווירדיגער מאנן! פֿערשטעהע דיע וואָרטע דיע איך צו דיר שפרעכע, שטעהע אויפֿרעכט אויף דיינער שטעללע, דענן איך בין צו דיר געזאנדט או׳ ז׳ וו׳ וַיֹאמֶר אֵלַי אַל תִירָא דָנִיאֵל כִי מִן הַיוֹם הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר נָתַתָ אֶת לִבְּךָ לְהָבִין וכו׳ ער שפראך צו מיר, פֿירכטע ניכט דניאל, פֿאָ דען ערסטען טאגע אנגעפֿאנגען, דאס דיין הערץ הינגעגעבען האסט צו פֿערשטעהען, אונד געפֿאסטעט האסט פֿאָר דיינעם גאָט׳ זינד דיינע וואָרטע ערהערט וואָרדען אונד איך בין געקאָממען דורך דיינע וואָרטע. אונד דער פֿירסט דעס קעניגרייכעס פֿאָן פערזיען שטאנד מיר ענטגעגען איין אונד צוואנציג טאגע, אונד מכאל איינער דער ערטסען פֿירסטען קאהם מיר צור הילפֿע, אונד איך בין געבליעבען, נעמליך האבע געזיגט איבער דיע קעניגע פֿאָן פערזיען:

ובאתי לַהֲבִינְךָ אֵת אֲשֶׁר יִקְרֶה לְעַמְךָ בְּאַחֲרִית הַיָמִים כִי עוֹד חָזוֹן לַיָמִים אונד איך קאָממע דיר צו בעריכטען פֿערשטעהען צו געבען,

וואס

וואס דיינעם פאָלקע בעגעגנען ווירד „באחרית הימים״ וואן דיעזע אחרית הימים זיין ווערדען, דענן דיעזעס געזיכט צייגט אויף יענע טאגע — אָדער נאך פיעלע טאגע זיין בים דיעזעס געזיכט געמליך דיעזע ערשיינונג אין ערפיל-לונג געהט :

וויע אונס רש״י ערקלערט האטטע דניאל אלס דער קעניג כורש דען בוי דעס בית המקדש איינשטעללטע געפאסטעט, אום דאס ענדע דעס גלות ישראל צו ערפאָרדערן, עס וואר אבער נאָך צו פריה, דען צייטפונקט דער גאולה שלימה צו פערקינדען. אבער דניאל דען איש המודות וואָללטע מאן דאָך בע-רוהיגען זאָ וואורדע צו אידם איין געטטליכער באָטע געזענדעט איהם צו בערו-היגען. עס שטעללטע זיך דער שר דעס פרס ענטגעגען, בים הקב״ה דען גראָססען מלאך מכאל צור הילפע זאנדטע אונד זאָ קאהם דיע באָטשאפט צו דניאל, דעם דיע משיח צייט פערהיללט מיטגעטיילט וואורדע דאס עס דיע אחרית הימים זינד וואן אללעס דעם פאָלקע ישראל בעגעגנען ווירד אונד נאך לאנגע צייט ווירד זיין, בים דיעזעס געזיכט געמליך נבואה צור אויספיה-ונג געלאנגט !

דניאל קאפ׳ יב׳ פינדען וויר פסוק ד׳ ואתה דניאל סתום הדברים וחתום הספר עד עת קץ ישוטטו רבים ותרבה הדעת אינד דוא דניאל וויססע, פערשלאָס-סען זינד דיעזע וואָרטע, פערזיעגלע דאס בוך, בים צור צייט דעס ענדעס, דאנן ווערדען זיך פיעלע דאמיט בעשעפטיגען. אונד פערמעהרט ווירד זיין דיע ערקעננטניס !

היעמיט איסט אויסדריקליך געזאגט דאס דיע נבואה איבער דען קץ הימים דיע משיח צייט פערשלאָססען איסט בים עס קאָממט דיע צייט דעס ענ-דעס, דאנן ווערדען זיך פיעלע דאמיט בעשעפטיגען, אונד דיע ערקעננטניס ווירד זיך פערמעהרען. וואן דיע צייט דער גאולה שלימה נאהט ווערדען עס פיעלע פערשטעהען :

זכרי׳ ט׳ וואָ אונס דיע משיח צייט פערקינדעט ווירד, הייסט עס, הנה מלכך יבא לך וכו׳ ע׳נ׳י׳ ו׳ר׳ו׳כ׳ב׳ ע׳ל׳ ה׳ח׳מ׳ו׳ר׳ וועלכעס בגמטריי ת׳ש׳י׳ט׳ איסט וואס אויך דען „אחרית הימים״ ענטשפריכט, וואס אבער ניכט זאגען וויל, דאס פריהער ניכט דיע גאולה זיין ווירד, דיעזעס איסט נור דיע לעצטע צייט !

דער מלבים אין זיינער ערקלערונג שרייבט אויך וואן דיע צייט נאהען ווירד הערען זיך דיע צווייפעל אויף, אונד מאן ווירד אין אללגעמיינען וויססען דאס דיע גאולה באלד זיין ווירד ! אונד דא וויר צו דען „אחרית הימים״ אנגעלאנגט זינד האטט הקב״ה אויך מיך דען קליינסטען בישראל ערלייכטעט טטוואס צו פינדען, וואס ביסהער פערבאָרגען וואר — דאס וויר נון ביי דען אחרית הימים אנגעלאנגט, תשובה אויף אונס נעהמען זאָללען, דאמיט דיע גאולה שלימה אָהנע יסורין איינטרעפפען זאָלל, דאמיט וויר בשמחה דען גואל צדק ערווארטען זאָללען אמן :

נון

נון מיססען וויר פאָלגענדעס בעמערקען דיע „אחרית הימים“ ענדיגען מיט ת׳ש׳י׳ט׳ וויע אָבען געזאגט ווארדע, דיעזעס איסט דיע לעצטע צייט דער לעצטען טערמין, אבער אין דיעזעס יובל אין דיעזע „אחרית הימים“ קאן אויך פריהער דיע גאולה זיין: דער מלבים אין דניאל ברינגט פאָן זוהר דאס אין דען לעצטען 60 יאהרען, קאן אין יעדעס יאהרע דיע גאולה שלימה שטאטט־פינדען מעהרערע צייטפונקטע צור גאולה זינד אין דיעזען לעצטען 60 יאהרען פאָן וועלכע דער לעצטע טערמין ת׳ש׳י׳ט׳ איסט:

פאָן איינעם ראבבינער ווארדע מיר געשריעבען דאס אים זוהר הקדוש פ׳ ואתחנן אויף דיעזע „אחרית הימים“ געזאגט ווירד דאס עס דיע משיח צייט איסט, דאָרט הייסט עס פתח ואמר הן עוד היום גדול, ווען ישראל תשובה אויף זיך נעהמען, ווערדען זיע נאך איהרעם לאנדע צוריקגעפיהרט, ווען אבער ניכט זאגט הקב״ה הן עוד היום גדול לא עת האָסף המקנה. אבער ווען דער טאג צו ענדע געהט ווירד הקב״ה ישראל ערלעזען, אונד וואן איסט דיעזע צייט? דיעזעס איסט „אחרית הימים“ אין דיעזען „אחרית הימים“ ווערדען ישראל גלות ליידען וויע עס הייסט בצר לך ומצאיך כל הדברים האלה „באחרית הימים“ אונד אין דיעזען „אחרית הימים“ ווירד הקב״ה צו־ריקפיהרען וויע עס הייסט והי׳ „באחרית הימים“ נכון יהי׳ הר בית ד׳, ישעי׳ ב׳ וכו׳ עיי״ש:

אלם וויר תרס׳ צעהלטען ווארען פיעלע גדולים וצדיקים דער מיינינג דאס דיעזעס יאהר דיא צייט דער גאולה שלימה איסט, מאן האט פיעלע בע־ווייזע דאפיר געפונדען, וויר וואָללען איינען בעווייז פאָן דניאל היער אנפיהרען וויע איך יעצט געפונדען האבע, עס הייסט אַשרי המחכה ויגע לימים אֶלף שלש מאות שלשים וחמשה. גליקליך דער אויסהארעט אונד עררייכט דיע טאגע וואָ טויזענד דרייא הונדערט פינף אונד דרייסיג זיין ווירד! וויע וויר וויססען ווירד אונזערע וועלט 6000 יאהרע בעשטעהען וואָ דאן דער יום שכולו שבת בעגיננט, אין דיעזע 6000 מיט דיא גאולה שלימה שטאטטפינדען — רעכנען וויר דאהער 5665 ה׳ אלפים תרס״ה, בלייבען אינם 335 ביס צים לעצטען טויזענדסטען יאהר וועלכעס דער יום שכולו שבת איסט, דאהער איסט דער זינן, וואָהל דעם דער עררייכט דיא צייט וואָ נאָך טויזענד יאהרע דאס איסט דער יום שכולו שבת אונד 335 יאהרע זיין ווערדען, דאהער מיט תרס״ו זינד וויר צו דיעזער צייט אנגעלאנגט! וויע דער מלבים שרייבט האט מיט דיעזעס דער צייטפינקט דער גאולה אנגעפאנגען, פאָן דיעזעס צייטפינקטע אנגעפאנגען האבען וויר צו האפ־פען עיי״ש. —

דער מלבים דארט שרייבט דאס מיט דעם יאהרע ת׳ר׳ע׳ג׳ דיע גאולה בע־גיננען ווירד. ביס ת׳ר׳פ׳ח׳, ווירד שאָן אללעס פערטיג זיין. —

אין פ׳ דברים ב׳ ה׳ הייסט עס כי לא אֶתן לכם וכו׳ עַד מִדְרַךְ כַּף רָגֶל ערקלערט רש״י ביס עס קאָממט דינר גואל צדק דער דאָרטהין טרעטען ווירד, וויע עס הייסט ועלו מושיעים וכו׳ ע׳ד׳ מ׳ד׳ר׳ך׳ כ׳ף׳ ר׳ג׳ל׳ האט אין דער צאהל ת׳ר׳ע׳א׳.

זאָ

זאָ זעהען וויר מעהרערע צייטפּינקטע אין דיעזע „אחרית הימים״ וואָ וויר זוכה זיין קעננען לגאולה שלימה נור תשובה תשובה ברויכען וויר אויף אונס צו נעהמען אום דיעזע צייט נאָהער צו ברינגען. — [יוכ״י ל״ב]

תשובה ! תשובה ! יופען אונס אללע נביאים צו, עס איסט שאָן העכסטע צייט דאס וויר איינזעהען דאס ישראל קיינע אנדערע האָפנונג האט, אלס מיט אויפריכטיגע תשובה צוריקצוקעהרען, מאן זאללטע אויך נאך מיטטעל זוכען יעדען בר ישראל צו תשובה צו ערוועקען, איבעראהל בעלעהרען צום הערצען רעדען, דאמיט אין ערפיללונג נעהע וואס אונס נעזאגט וואורדע, הנני שולח לכם את אליי והשיב לב בנים אל אבותם בב״א.

עס ווערע מיינע בעשיידענע מיינונג, עס זאָללטען רבנים גדולים וצדיקים דיא רעדנערטאלענט בעזיטצען, הערומפאהרען דרשות זאגען, דענן וויע פיעלע יישובים וויע פיעלע איינצעלנע יהודים דיא יאהרעלאנג קיינע דברי מוסר הערען, דיא אין איהרע אונוויססענהייט איהר גאנצעס לעבען בלייבען, מאן מיסטע פיעל איבער שבת רעדען דא דיעזעס שקול כנגד כל התורה איסט, מאן מיסטע זעהען דיא קדושה אין ישראל ווידער צו ערריכטען, איבער ענין נדה אונד מקווה דיא וועלט צו בעלעהרען, דעין וויע קאן זאָנסט ושכנתי בתוכם אין ערפיללונג נעהען : וויע פיעל בערייזען מיססיאָנערע וועגען איהרע הבלי הבלים, מכש״כ וויר מיססען אללעס אנווענדען דיא אונוויססענדען בעלעהרען, דיא פערוואירטען צוריקצובריננגען, דאמיט אין ערפיללונג נעהען זאָלל, והיי ד׳ למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיי ד׳ אחד ושמו אחד במהרה בימינו אמן.

הי״ק בנימין זאב איגגום זקן בן פא׳ שנים
מבאטש־מאדאראש יע״א.
(אונגארן)

